

DESPENTES

Man Booker International
2018 trumpasis sąrašas

1

VERNONAS SUBUTEXAS

baltos lankos

Virginie Despentes

Vernonas Subutexas

1

romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Paulius Jevsejevas

baltos lankos

Namo priešais languose jau dega šviesa. Erdviam atviro tipo biure, kur tikriausiai įsikūrus komunikacijos agentūra, juda valytojų siluetai. Valytojos pradeda dirbti šeštą. Vernonas paprastai pabunda šiek tiek prieš joms ateinant. Jam noris ristreto ir normalios cigaretės, būtų malonu pasiskrudint baltos duonos ir pusryčiaut prie kompo, skaitinėjant dienraščio *Le Parisien* antraštes.

Kavos nepirko jau kelias savaites. Cigaretes sukasi pats, iš ryto išskrodęs vakarykštes nuorūkas, išėina tokios plonytės, kad jausmas – lyg rūkytum popierių. Virtuvės spintelėse maisto nėra. Bet internetą Vernonas dar turi. Mokėjimus ryšio tiekėjui automatiškai nuskaičiuoja tą pačią dieną, kai įkrinta pašalpa būsto nuomai. Jau kelis mėnesius Vernono pašalpa eina tiesiai buto šeimininkui, bet kol kas internetas dar veikia. Tikėkimės, veiks ir toliau.

Mobiliojo ryšio paslaugos Vernonui laikinai nebeteikiamos, o jis nebesivargina pasipildyti sąskaitos. Nepaisydamas artėjančios katastrofos, Vernonas laikosi atsipūtusio bičo kodekso: vaidina, kad nieko ypatingo nevyksta. Jis atidžiai stebi savo paties žlugimo procesą, kuris iš pradžių vyko pamažu, paskui vis greičiau. Bet Vernonas atkakliai neatsižada nei atsaizumo, nei elegancijos.

Iš pradžių Vernoną išbraukė iš socialinių išmokų gavėjų. Paštu atėjo Darbo biržos konsultantės ataskaitos kopija. Su konsultante jie gerai sutardavo. Beveik tris metus reguliariai susitikdavo siaurutėj atviro biuro kabinoj, kur ji marina augalus. Trim kažkelių ponia Bodar, stilinga putli dažyta raudonplaukė didelė krūtine, mėgdavo kalbėt apie du savo sūnus, dėl jų nerimaudavo, reguliariai vesdavo pas pediatrą tikėdamasi, kad šis diagnozuos jiems hiperaktyvumą ir leis gydyti raminamaisiais. Bet gydytojas ataušindavo jos entuziazmą: jam berniukai atrodė kuo sveikiau. Ponia Bodar pasakojo Vernonui vaikystėj kartu su tėvais gyvai mačius AC/DC ir „Guns N’ Roses“, dabar jai esą labiau patinka Camille ir Benjaminas Biolay. Vernonas susilaikė nuo nemandagių komentarų. Jiedu ilgai aptarinėjo Vernono situaciją: nuo dvim iki kem penkių jis dirbo muzikos įrašų pardavėju. Šioj srity darbo pasiūlymų mažiau nei anglių kasyklose. Ponia Bodar pasiūlė persikvalifikuot. Jiedu kartu peržiūrėjo visus Vernonui tinkamus kursus, kuriuos siūlė agentūros AFPA, GRETA, CFA, ir atsisveikino geruoju, sutarę vėl susitikt ir iš naujo įvertint padėtį. Po trijų metų Vernono nepriėmė mokytis administratoriaus diplomui gauti. Pačiam Vernonui atrodė, kad padarė viską, ką reikėjo, tapo tikru paraiškų specialistu, neįtikėtinais sklandžiai jas pildydavo. Ilgainiui ėmė atrodyt, kad jo užduotis yra klaidžiot internete ieškant savo profiliui tinkamų pasiūlymų, o ką nors radus nusiųst gyvenimo aprašymą, kad gautų įrodymų – kandidatūra atmesta. Kas gi norės apmokyt beveik pem metų bičą? Tiesa, Vernonas iš kažkur iškasė praktikanto vietą vienoj priemiesčio koncertų salėj, paskui dar vieną vietą alternatyvaus kino teatre, bet tai buvo tik proga išlįst iš namų, prisimint, kokia nelaimė yra į priemiesčius važinėjantys RER traukiniai,

ir susipažint su žmonėm, o apskritai jam nedavė ramybės apgailėtinas pojūtis, kad švaisto laiką.

Paštu atėjusioj ponios Bodar parengtos ataskaitos kopijoje konsultantė aiškino savo sprendimą išbraukt Vernoną iš išmokų gavėjų sąrašo minėdama tokius dalykus, kuriuos Vernonas jai pasakodavo šiaip sau plepėdamas, – pavyzdžiui, kad išleido šiek tiek pinigų „The Stooges“ koncertui Le Mane ar kad pralošė šimtą eurų žaisdamas pokerį. Skaitinėdamas savo bylą Vernonas pirmiausia žiauriai susirūpino dėl Bodar ir tik paskui susinervino dėl nubrauktos išmokos. Tai konsultantei apie trim. Kiek uždirba, kiekgi uždirba tokia pana, – porą tūkstančių ant popieriaus? Čia maksimum. Bet visa jos karta užaugo realybės šou pasauly, varinėjami anoniminio Balso, duodančio vis naujus nurodymus, kaip vienam eliminuot kitą: tokiam pasauly bet kurią akimirką tau gali paskambint ir liept atleist pusę bendradarbių. Pašalink artimą savo, – va kokia auksinė taisyklė galioja visuose žaidimuose, kuriuos šitos kartos vaikams kimšo į galvas nuo pat lopšio. Būtų keista dabar stebėtis, kad jiems tai atrodo normalu.

Gavęs pranešimą, kad išmokų nebebus, Vernonas pagalvojo, gal tai motyvuos „ką nors“ susirast. Tarsi dar didesnis ekonominis nesaugumas galėtų geruoju atsiliiept jo galimybės išsikapstyt iš pelkės, į kurią vis giliau klimpo...

Ne jis vienas taip staiga liko be nieko. Iki dešimto dešimtmečio pabaigos daugybė žmonių visai gerai vertės. Tais laikais kurjeriai dar tapdavo leiblų vadybininkais, laisvai samdomi žurnalistai prasimušdavo į TV rubrikų vadovus, net absoliutūs šūdmaliai laikui bėgant pasidarydavo muzikos skyrių vadybininkais parduotuvėse „Fnac“... Tie, kurie buvo mažiausiai motyvuoti ko nors pasiekt ir gyvenimo lenktynėse vilkdavos

pačiam gale, prasisukdavo laikinai dirbdami festivaliuose, padėdami grupėms gastrolėse, klijuodami mieste plakatus... Tiesa, dirbdamas muzikos įrašų parduotuvėj Vernonas puikiai suprato, kokia rimta grėsmė yra cunamis vardu „Napster“, bet niekad nebūtų pagalvojęs, kad banga nušluos visus iškart.

Kai kurie žmonės tvirtino, kad suveikė bloga karma, mat muzikos industrijai žiauriai nuskilo su operacija CD, kai visi klientai ėmė iš naujo susipirkinėt savo kolekcijas, perrašytas į laikmeną, kurios savikaina mažesnė, o kaina parduotuvėse dukart didesnė... Nė vienam melomanui iš to nebuvo jokios naudos, nes niekas niekad nesiskundė vinilais. Deja, šita karminė teorija turi vieną didelį trūkumą: jeigu Istorija baustų už gaidiškus poelgius, jau anksčiau būtume pastebėję.

Vernono muzikos įrašų parduotuvė vadinosi „Revolveris“. Dvidešimties jis ten įsidarbino pardavėju, o vėliau, kai šeimininkas nusprendė išvykt į Australiją, kur atidarė restoraną, Vernonas perėmė visą tą bardaką į savo rankas. Jeigu pirmais metais kas nors būtų pasakęs, kad toj parduotuvėj Vernonas praleis didžiąją dalį gyvenimo, jis būtų atkirtęs nenusišnekėk, aš gyvenime turiu ką veikt. Tik pasenę suprantam, kad gyvenimo dėsnius tiksliausiai apibūdina pasakymas „eina nafig, nu ir greit laikas eina“.

2006-aisiais parduotuvę teko uždaryt. Sunkiausia buvo surast, kas perims patalpų nuomą, padėt kryžių ant fantazijų, kad išeis gaut pelno iš padidėjusios turto vertės, užtat pirmi nedarbo metai, nors ir be išaitinės kompensacijos, nes Vernonas buvo pats sau darbdavys, praėjo visai gerai: jis gavo pasiūlymą parašyt dešim straipsnių roko enciklopedijai, kelias dienas nelegaliai padirbėjo priemiesčio festo bilietų kasoj, rašė albumų apžvalgas muzikos žurnalams... Taip pat

internetu pardavinėjo viską, ką tik pavyko išsinešt iš parduotuvės. Didžiąją dalį parduotuvės turto išpardavė užsidarydamas, bet dar buvo likę keli vinilai, keli riboto tiražo leidiniai, vertinga plakatų ir maičių kolekcija, kurios Vernonas jokiais būdais nenorėjo prakalt už centus kartu su eilinėm prekėm. „eBay“ aukcionuose jis užkalė triskart daugiau, nei tikėjos, be to, nereikėjo kuistis su apskaita. Užteko būti patikimam, susitarus dėl pardavimo per savaitę nueit iki pašto ir padoriai viską supakuot. Pirmi nedarbo metai Vernonui buvo tikra laimė. Gyvenimas dažnai būna kaip dviejų kėlinių varžybos: pirmam kėliny tave užliūliuoja, įtikina, kad valdai situaciją, o antram, prigavę jau atsipalaidavusį ir užleidusį gynybą, iš naujo šoka ant tavęs ir subaladoja kaip paskutinį obuolį.

Per pirmus nedarbo metus Vernonas spėjo iš naujo pamėgt vėlyvus rytus: daugiau nei dviem metų lietui lyjant, snargliui bėgant jis šešias dienas per savaitę pakeldavo tas supistas metalines žaliuzes ir atidarydavo parduotuvę. Per dviem penkis metus Vernonas tris kartus buvo patikėjęs parduotuvės raktus kitam žmogui: vieną kartą sirgo žarnyno infekcija, kitą kartą dėjos danties implantą, trečią kartą stuburo tarpslankstelinis diskas užspaudė nervą. Prireikė metų, kol vėl įprato iš ryto skaityt lovoj, jeigu tik yra noro. Didžiausias kaifas buvo pasileist radiją ir žiūrėt porno per internetą. Peržiūrėjo visus Sashos Grey, Bobbi Starr ir Ninos Roberts filmus. Taip pat pamėgo po pietų pasnaust: paskaitydavo pusvalanduką ir lūždavo.

Antrais metais Vernonas apsiėmė atrinkt atvaizdus knygai apie Johnny Hallyday, užsiregistravo nedarbo išmokai ir pradėjo pardavinėt savo paties daiktus. Su „eBay“ gerai prisisuko – niekad nebūtų pagalvojęs, kad Web 2.0 klesti toks

nurautas fetišizmas, kai gali parduot bet ką: daiktus su muzikos grupių logotipais, komiksus, žaislines figūrėles, plakatus, zinus, nuotraukų albumus, maikes... Tik pradėjęs prekiauti iš pradžių dar valdaisi, bet kai pagauna įkvėpimas, tiesiog kiaufoji atsikratydamas visko, ką turi. Vernonas pamažu išvalė iš namų visus ankstesnio gyvenimo pėdsakus.

Jis atsakingai mėgavosi tais nuostabiais ramiais rytais, kai niekas nekniša proto. Galėdavo kiek tik nori klausytis muzikos. Be to, dabar visokie „Kills“, „White Stripes“, „Strokes“ ir kiti panašūs veikėjai galėjo kept savo albumus, kol pasprings, jam nebereikėjo kreipti į juos dėmesio. Vernonui buvo jau iki kaklo visų tų naujovių, jos vis nesibaigdavo, norint neatsilikti tikriausiai būtų reikėję lašeline prisijungti prie interneto ir be sustojimo pumpuoti į save vis naujus skambesius.

Bet buvo ir nuostolių: jis nesitikėjo, kad uždarius parduotuvę stos toks štilis su panom. Žmonės sako, kad rokas yra vyrų reikalas, bet žmonės amžinai šneka nesąmones, – Vernonas turėdavo nuolatinių klientų moterų, atsirasdavo vis naujų. Su panom jam visada buvo lengva. Nebūdavo ištikimas, bet kuo labiau norėdavo pasiplaut, tuo stipriau jos prilipdavo. Būdavo, ateina mergaitė su savo čiūveliu paieškoti kokio nors kompaktito, o po savaitės užsuka jau pati viena. O kur dar visos tos panos, kurios dirbo kaimynystėje. Manikiūrininkės gatvės gale, panos iš parduotuvės kitoj gatvės pusėj, panos iš pašto, panos iš restorano, panos iš baro, panos iš baseino. Gausybės ragas, nuo kurio Vernoną atskyrė praraja tą pačią dieną, kai jis gražino parduotuvės raktus.

Reta kuri pana Vernono gyvenime užsibūdavo ilgesnį laiką. Kaip dauguma pažįstamų viengungių, jis gyveno prisiiminimais apie merginą, kuri jį paliko. Tikrai ta jam iš tikro

rūpėjo. Skaudžioji Vernono meilė buvo vardu Severina. Jam tada buvo dvi aštuoni. Buvo per daug sureikšminęs savo kaip serijinio meilužio reputaciją, todėl laiku nesusivokė, kad jam reikia tik šitos panos ir jokios kitos. Tuo metu Vernonas buvo tikras miesto žvėris, laukinis, nepriklausomas, draugai negalėdavo atsigėrėti, kaip elegantiškai ir nesivaržydamas jis keisdavo simpatijas. Bent jam pačiam tuo metu taip atrodė. Vienos nakties nuotykis, viliokas, tas, kuris neprisiriša, kurio bobos nesuvystys. Vernonas žinojo, ką daro: kaip ir daugelis savimi nepasitikinčių vaikinių, pasijusdavo tvirčiau pamatęs, kad moterys dėl jo verkia.

Severina buvo aukšta ir intensyvi, tokia intensyvi, kad vargindavo, žiauriai ilgom kojom, iš išvaizdos – gryna turtinga paryžietė, tokia, kur atrodytų stilingai ir su avikailio liemene. Ji visko imdavosi su įkarščiu, mokėjo daryt visus namų ruošos darbus, nebijodavo net pasikeist padangos pakelėje, žodžiu, iš tų turtingų tėvų vaikų, kurie pratę suktis vieni patys ir nesiškūst. Bet tarp artimų žmonių mokėdavo ir atsipalaiduot. Pagalvojęs apie Severiną, Vernonas prisimena ją nuogą lovoje, jai labai patikdavo prasivoliot lovoj visą savaitgalį. Savo patefoną ji laikydavo tiesiog ant žemės prie čiužinio, kad keičiant vinilą nereiktų keltis. Aplink guolį numesdavo cizas, vandens buteliuką, telefoną, kurio spiralinis laidas visada būdavo susiraizgęs. Štai tokia buvo Severinos karalystė. Kelis mėnesius ir Vernonui buvo leidžiama joje lankytis.

Severina buvo iš tų panų, kurias mama primokė, kad, sužinojus apie vyro neištikimybę, negalima pult į ašaras. Tad kentė sukandus dantis. Vernonas įkliuvo per durnumą ir nustebo, kad Severina iškart jo nepaliko. Ji pasakė „einu, pasivaikščiosiu“ ir jam atleido. Vernonas padarė išvadą, kad

Severina negali be jo gyvent, ir ėmė šiek tiek niekinti jos silpną charakterį. Vadinasi, galima ir toliau eit į kairę. Jiedu buvo jau tris ar keturis kartus rimtai susirieję, Severina vis kartodavo raminkis nepersistenk, aš nesiruošiu taip gyvent tu varai mane į kampa, o Vernonas buvo įsitikinęs, kad ji neišdrįs skirtis. Jis neturėjo žalio supratimo, kas vyksta. Sužinojęs, kad Severina susirado kitą žmogų, sudėjo jos daiktus į kartoninę dėžę ir išnešė laukan ant šaligatvio. Dar daugelį metų mintyse vis matydavo vaizdą, kaip praeiviai prie laiptinės durų rausiasi po Severinos drabužius, knygas ir flakonus, mėto viską ant žemės. Paskui daugiau apie ją negirdėjo. Vernonui prireikė nemažai laiko suvokt, kad Severinos nepamirš. Turėjo talentą nesuprast savo jausmų. Dažnai pagalvoja, kaip jie dabar gyventų, jeigu nebūtų išsiskyrę. Jeigu jam būtų pakakę drąsos atsižadėt senų įpročių, jeigu būtų žinojęs, kad galiausiai iš žmogaus vis tiek atima viską, kas jam brangu, todėl verta pagalvot iš anksto... Be abejo, Severina turi vaikų. Tokia jau ji. Iš tų, kurios surimtėja. Bet lieka tokios pat žavios. Ne furija. Lengvabūdė pana, dabar turbūt perka ekologišką maitą ir išgyvena dėl klimato atšilimo, bet, Vernonas neabejoja, ir toliau klauso „Tricky“ ir Janis Joplin. Jeigu jie būtų kartu, uždaręs parduotuvę Vernonas mygom būtų radęs kitą darbą, nes turėtų vaikų, todėl nebūtų kito kelio. O šiandien jiedu tartųsi, ką daryt dėl vyresnėlio polinkio į žolę ar jaunėlės anoreksijos. Nu, kaip yra, taip. Vernonui patinka galvot, kad išsigelbėjo bent nuo šitų problemų.

Dabar Vernonas gauna pist rečiau negu vedę vyrai. Niekad nebūtų pagalvojęs, kad įmanoma taip ilgai ištvirt be sekso. Feisbukas ir „Meetic“ puikiai tinka kabint panas iš namų, bet, norint su jomis susitikt, reikia pasiryžt išeit į miestą, nebent

perkeltum flirtą į „Second Life“. Reikia išsirinkt skudurus, kad atrodytum kaip vintažo mėgėjas, o ne kaip senas bomžas, viską suorganizuot taip, kad nereiktų eit į kavinę, kiną ar juolab restoraną... Ir kad nereiktų vestis pas save, kur laukia tuščios virtuvės spintelės, šaldytuvo apleistybė ir nesveika betvarkė – nieko panašaus į tą jaukų chaosą, kuriam turėtų gyvent stereotipinis užkietėjęs viengungis. Jo namuose tvyro per ilgai neskaltų kojinių aromatas – grynas senbernio kvapas. Jis gali kiek nori varstyt langus, kvėpintis. Šituo kvapu pažymėta jo teritorija. Vernonas vieną po kitos kabina panas internete, o sutaręs susitikt palieka ant ledo.

Vernonas supranta moteris, turi daug praktikos. Šitam mieste – per akis beviltiškų bobų, kurios mielai tvarkytų jam namus ir keturpėsčios malonintų ilgais oralinio sekso seansais nuotakai pagerint. Bet jis jau per senas tikėtis, kad jos nepareikalaus atsilygint. Senos ir bjaurios mergos ne mažiau priekabios ir reiklios negu dvidešimtmetės seksulkos. Visos moterys sugeba ištikus mėnesius nekelt bangų, paskui staiga iššiepia dantis. Vernonas baiminasi tokių mergų, kurioms galėtų patikt.

Užtat chebra – kitas reikalas. Metų metus kartu klausytis įrašų, vaikšiot į koncus ir kalbėtis apie grupes, va kur šventi ryšiai. Nenustosi matytis su draugais vien dėl to, kad persikėlei į kitą vietą. Bet kai kas pasikeitė: anksčiau draugai užsukdavo pakeliui, o dabar reikėdavo skambintis ir tartis dėl susitikimų. Vernonas nemokėjo planuot vakarienių, kino vakarų ar pasisėdėjimų su gėrimais, užkandžiais ir džointais... Be to, lig tol nebuvo pastebėjęs, kad pamažu daugelis draugelių iš Paryžiaus pasiplovė į provinciją, nes turėjo žmonas ir vaikų ir nebetilpo trisdešimties kvadratų butuose, o gal Paryžiuj

buvo per brangu ir jie apdairiai grįžo į gimtuosius miestus. Kai Paryžiaus gyventojai perkopdavo kem metų, miestas maloniai leisdavo pasilikti tik nekilnojamo turto savininkų vaikams, visi kiti keliaudavo toliau ieškoti laimės kitur. Vernonas neišvyko. Gal padarė klaidą.

Kad chebra išsiskirstė kas sau, Vernonas suprato tik vėliau, kai vienatvė jį gyvą uždarė tarp keturių sienų. Paskui viena po kitos pasipylė nelaimės.

Pirmas krito Bertranas. Vėl apsireiškė vėžys. Šįkart žnyplės įsikabino į gerklę. Jau pirmą kartą Bertranas brido per šūdus. Galvojo, kad išsisuko. Bent jau draugai jam pasveikus šventė galutinę pergalę. Bet sugrįžęs vėžys Bertraną taip greitai suvystė, kad visiems buvo kaip smūgis kabliu iš apačios, chebra atsitokėjo tik po laidotuvių. Per tris mėnesius nuo diagnozės iki mirties liga jį tiesiog suėdė. Bertranas nešiodavo juodus marškinius pastatyta apykakle. Tokį stiliuką prilaikė nuo 1988-ųjų. Ilgainiui pūzras nuo alaus taip išsipūtė, kad vos galėdavo užsisagstyt. Sulaukęs kem kažkelių, Bertranas turėjo ilgus žilus plaukus, tamsintus „Ray-Ban“ ant nosies, dailius trumpo aulo gyvatės odos batus ir banditėlio snukį. Išpurkęs, bet gerai išsilaikęs buldogas.

Visiems buvo šokas, kai teko įprast prie Bertrano su senio pižama. Nuslinkę plaukai dar nebuvo taip baisu. Bet ta apgailėtina pižama draskė Vernonui širdį. Bertranas negalėjo valgyti ir čia negelbėjo net geriausia žolė pasaulyje. Pradingo tas stotas, kuris išskirdavo jį iš kitų. Kaulai po pageltusia oda buvo per smarkiai išsikišę ir atrodė brutaliai. Bertranas užsispyręs nešiojo savo žiedus su kaukolėm, nors šie slysdavo nuo pirštų. Jis visą laiką buvo sąmoningas ir pats kasdien matė, kaip po truputį dvesia.

Paskui užėjo nenutrūkstamas skausmas, kūnas tapo bejėgis, o iš veido liko kaukolinė kaukė. Jie be perstojo šposindavo apie morfino pompą, nes mokėjo bendrauti tik skaldydami bajerius. Kartais Bertranas užsimindavo apie artėjančią mirtį. Pasakodavo, kad naktį pabunda iš baimės, sakydavo „blogiausia, kad esu pilno proto, jaučiu savo kūną, kuris jau vynioja meškeres, ir nieko negaliu padaryt“. Vernonas negalėjo jam atsakyti „ramiakas, seni, viskas bus tvarkoj, laikykis“. Todėl jie tiesiog klausydavo „The Cramps“, „The Gun Club“ ir MC5 ir gerdavo alų, kol Bertranas dar pajėgė gerti. Bertrano šeima sprogo iš pykčio, bet kad Bertranas ir jo draugai neturėjo kuo daugiau užsiimti.

Paskui atėjo tas rytas, kai Vernonas gavo žinutę: mirė. Tuo metu Vernonui, kaip ir kitiems, buvo svarbu tik garbingai sudalyvauti laidotuvėse. Tamsinti akiniai. Tokius visi turėjo, kaip ir gražius juodus kostiumus. Tik po laidotuvių užgriuvo sumišimas. Sumišimas ir tuštumos pojūtis. Instinktyvus noras Bertranui paskambinti, negebėjimas ištrinti paskutinių jo balso žinučių, negebėjimas patikėti, kad taip atsitiko. Kai sulauki tam tikro amžiaus, su mirusiais nebesiskiri, lieki gyventi jų laike, jų draugijoje. Per Joe Strummerio mirties metines Vernonas darė viską taip, lyg Bertranas būtų su juo: gerdamas alų perklausė visus „The Clash“ albumus. Šita grupė niekada jo nedomino. Bet tokia ta draugystė – išmoksti žaisti kitų žmonių žaidimus.

Tą dieną 2002-ųjų gruodį jiedu kartu stovėjo eilėje prie laiškos, nes Bertranas buvo sutaręs švęsti Kūčias su tokia norvege ir norėjo priblokšti ją savo kulinariniu išprusimu. Įsikalbėjo sau, kad rūkytą laišką reikia pirkti tik šitoj penktos apygardos parduotuvėj, niekur kitur. Ilgokai važiavę ten metro, dabar laukė savo eilės. Eilėj per visą šaligatvį stovėjo daugybė

žmonių, minimumu kėm minučių laukimo. Vernonas nuėjo nusipirkt cizų ir bare-tabako parduotuvėje per radiją išgirdo apie Strummerio mirtį. Sugrižo pas Bertraną. Ką čia nusišneki! Tu rimtai galvoji, kad išsipisinėčiau iš tokių dalykų? Bertranas išblyško, vis dėlto nusipirko lašišos, taip pat du butelius vodkos. Antrą butelį jiedu išgėrė vis iš naujo klausydami „Lost in the Supermarket“ ir prisimindami, kaip kartu buvo Strummerio soliniam konce. Vernonas varė į tą koncą tik dėl kompanijos, bet kai jau ten buvo, staiga užėjo netikėtas jausmas, išmušė iš pusiausvyros, jis atsirėmė pečiu draugui į petį ir pajuto sukylant ašaras. Niekad apie tai neprasitarė, bet Joe Strummerio mirties dieną viską papasakojo, o Bertranas pasakė jo žinau, pats mačiau, bet nenorėjau pist proto. Bliacha, Strummeris. Kas kitas po jo dar geriau pavarė?

Po trijų mėnesių krito Žanas-No. Nei buvo girtas, nei viršijo greitį. Valstybinis greitkelis, sunkvežimis, posūkis, rūkas. Grįždamas su žmona po savaitgalio norėjo perjungt radijo stotį. Žmona išsisuko su lūžusia nosim. Rekonstruota nosis atrodė žymiai geriau negu originalas. Žanas-No jau neturėjo progos pasidžiaugt.

Tą sekmadienį Vernonas buvo pas vieną paną, sėdėjo išsidrėbęs ant dvilinko čiuzinio prie sienos, apsiklojęs indišku audiniu, tokiu skylėtu nuo džointų, kad kam nors iš šalies tos skylės būtų galėjusios atrodyt kaip ornamentas. Tą vakarą jie per projektorių žiūrėjo visas lig tol sukurtas „Svetimo“ dalis. Ta pana gyveno prie *Goncourt* metro stoties, turėjo kambarį palėpėj. Netoli jos namų dar veikė vienas iš paskutinių DVD nuomos punktų. Prieš tai jau buvo peržiūrėję visus tris „Geresnio

rytojaus“ filmus, pirmus tris „Pamišusius Maksus“, visas tris „Krikštatėvio“ dalis ir „A Chinese Ghost Story“. Ta mergička buvo tikras auksas, rūkydavo džointus ir skaitydavo mangą. Ne iš tų, kurios visą laiką norėtų į miestą. Vienintelis užknisantis jos bruožas buvo prašau Katinėli nulėk į pardę saldainių. Šeštas aukštas, lifto nėra. Vernonas neturėjo jokio noro būt paslaugus Katinėlis. Draugė buvo ką tik atnešus kolos su ledukais ant didelio padėklo, filmas užpauzintas, suskambus telefonui Vernonas atsiliepė, nors sekmadieniais retai kada keldavo ragelį. Emili jam taip seniai neskambino, kad jis pagalvojo: turbūt kas svarbaus. Emili sužinojo naujienas iš Žano-No jaunėlės sesers. Vernonas nustebo, kad draugams žinią praneša Emili. Juk Žanas-No turi žmoną. Kai žmogus miršta ligoninėj, tegul praneša kas tik nori, bet kad po visko žmonėms skambinėtų meilužė? Anksčiau jiedu su Emili labai gerai sutardavo, paskui nutolo, o dabar nebuvo gera proga klausinėt, kaip kam sekas.

Vernonas būtinai norėjo toliau žiūrėt filmą. Pagalvojo, kad jam ta naujiena nelabai svarbi. Pats nustebo. Gal pasidarrė beširdis. Juk su Žanu-No susitikdavo kiekvieną savaitę, o mirus Bertranui dar labiau suartėjo. Jie kartu valgydavo pas turką prie *Gare de Nord* stoties, kiekvieną kartą užsisakydavo tą patį rinkinį už dvylika eurų su šaltu alum. Žanas-No buvo metęs rūkyt, žiauriai kamavosi. Vargšas, jeigu būtų žinojęs, kad vis tiek viskas nueis šiknon, būtų nusistatęs žadintuvą nakčiai, kad spėtų sutraukt daugiau cizų. Žanas-No vedė paną, kuri laikė jį po padu. Daugelis bičų jaučiasi saugiau, kai juos griežtai kontroliuoja.

Smūgį Vernonas pajuto tik vėliau, naktį. Tą akimirką, kai paprastai imi grimzt į miegą, jį kiaurai pervėrė stingdantis

geluonis. Turėjo apsirengt ir išeit laukan, pasivaikščiot šaltyje, pabūt vienas, pamatyt miesto žibintus prasilenkt su kūnais įsiliet į judėjimą pajust žemę po kojomis. Jis buvo gyvas. Vos pajėgė kvėpuot.

Jis dažnai išeidavo pasivaikščiot naktį vienas. Šitas įprotis atsirado devinto dešimtmečio pabaigoj, kai rokeriai pradėjo klausyt hiphopo. Grupės „Public Enemy“ ir „Beastie Boys“ leido tas pats leiblas kaip „Slayer“, atsirado jungtis. Parduotuvėj Vernonas susidraugavo su tokiu „Funkadelic“ fanu, smulkiu mažakalbiu šaštuotu baltuoju, dabar atrodo, gal tas bičas sėdėjo ant adatos, bet tuo metu Vernonas nesuvedė galų. Tas jo pažįstamas tagindavo ant sienų, visur, kur tik praeidavo, pasirašydavo „Zona“. Jų bendravimas neilgai truko, Zonai atsibodo dirbt gatvėse, „va metro tai rimta“, jis norėjo pasižymėt ant vagonų, pasireikšt depuose, o Vernono netraukė lįst kartu po žeme. Pats Vernonas taip ir neužsikabino: būdavo nuobodu klausytis didvyriškų pasakojimų apie grafitininkų grupes 93MC ar MKC, apie *wildstyle'ą throw-up'us marshmello...* Matė, kad liaudis kaifuoja, bet jo paties nevežė. Vernonas kaifuodavo rizikuodamas susilaužyt kaklą, kai ropšdavos ant daugia- bučio stogo, kad galėtų porą valandų tyloj paišyt aerografu, daryt parūkymo pertraukėles, žiūrėt į praeivius apačioje, kuriems neužeidavo noras pažvelgt aukštyn, o ten būtų išvydę jo, tyliojo sargybinio, siluetą.

Pirmą gyvenimo naktį be Žano-No Vernonas ėjo pirmyn tol, kol ėmė perštėt padus, paskui ėjo toliau. Mąstė apie Žano-No vaikus, galvoje niekas nesirišo. Našlaičiai. Šitas žodis nederėjo su tuo, ką Vernonas žinojo apie tuos tris debiloidus, amžinai reikalaujančius dėmesio, saldumynų arba naujų žaislų.